

prof. dr hab. Andrzej Banachowicz
Uniwersytet Artystyczny
im. Magdaleny Abakanowicz
w Poznaniu

Poznań 01.07.2025 roku

RECENZJA

pracy habilitacyjnej, osiągnięcia naukowego,
dorobku artystycznego i dydaktycznego

dr ŁUKASZA GILA

sporządzona w związku z postępowaniem habilitacyjnym
w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne
i konserwacja dzieł sztuki
wszczętym przez
Uniwersytet Rzeszowski, Wydział Sztuk Pięknych

W związku z powierzeniem mojej osobie funkcji recenzenta w w/w przewodzie o nadanie stopnia doktora habilitowanego, działając w oparciu o art. 219 Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce z dnia 20 lipca 2018 z późniejszymi zmianami przedkładałam ocenę dorobku oraz osiągnięć artystycznych kandydata do stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie Sztuki w dyscyplinie Sztuki Plastyczne i Konserwacja Dziej Sztuki.

Podstawowe dane o kandydacie

Pan doktor Łukasz Gil uzyskał dyplom magistra sztuk plastycznych w dyscyplinie naukowej sztuki piękne nadany uchwałą Rady Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego z 2010 roku.

Stopień doktora sztuk plastycznych w dyscyplinie naukowej sztuki piękne - uchwałą Rady Instytutu Sztuk Pięknych Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach w 2015 roku - na podstawie rozprawy doktorskiej *Fragmenty obecności. Obraz między figuracją a abstrakcją*. Promotorem w postępowaniu była Pani Profesor Urszula Ślusarczyk.

Od roku 2016 do dzisiaj Pan dr Łukasz Gil pracuje na stanowisku adiunkta w Zakładzie Malarstwa Instytutu Sztuk Pięknych Kolegium Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego (obecnie Wydział Sztuk Pięknych Uniwersytetu Rzeszowskiego) a wcześniej - w latach 2010 2016 - pracował na stanowisku asystenta w ramach umowy o dzieło w Zakładzie Malarstwa na Wydziale Sztuki

Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Przed doktoratem Pan dr Łukasz Gil zrealizował cykle obrazów takie jak m.in.

2010

Cykl 14 obrazów pt. *Ecce Homo* w technice olej na płótnie, o formacie 60x80 cm/60x70 cm oraz cykl 14 rysunków pt. *Ecce Homo* w technice tusz na kartonie, o formacie 10x15 cm

2011

Cykl 8 obrazów pt. *W poszukiwaniu człowieka* poszukiwaniu w technice olej na płycie, o formacie 30x50 cm

W trakcie doktoratu zrealizował cykle obrazów takie jak m.in.

2012

8 obrazów pt. *O człowieku* w technice akryl na płycie, o formacie 15x25 cm

2013

10 obrazów pt. *Ślady obecności* w technice akryl na kartonie, o formacie 10x20 cm

2014/2015

15 obrazów pt. *Fragmenty obecności* w technice olej na płótnie, o formacie:

9 obrazów 123x160 cm, 4 obrazy 70x100 cm, 2 obrazy 50x80 cm

A po doktoracie zrealizował cykle obrazów takie jak m.in

2016

5 obrazów pt. *U Źródła* w technice olej na płótnie, o formacie 90x150 cm

2017

4 obrazy pt. *Fragmenty rzeczywistości* w technice olej na płótnie, o formacie 40x40 cm, 40x40 cm, 80x100 cm, 123x160 cm

2017/18

7 obrazów pt. *Pejzaż horyzontalny* w technice olej na płótnie, o formacie 70x230 cm

2019

14 obrazów pt. *Przebłyśki rzeczywistości* w technice olej na płótnie, o formacie 20x50 cm

2023

10 obrazów pt. *Lux in tenebris* w technice olej na płótnie, o formacie 90x150 cm oraz 20 miniatur pt. *Lux in tenebris* w technice akryl na kartonie, o formacie 10x20 cm

2024

8 obrazów pt. *Zapamiętane Piwniczna*, o formacie 90x120 cm z 2024 roku, 2 obrazy *Zapamiętane Jaśliska*, o formacie 90x120 cm z 2024 roku, 3 obrazy *Zapamiętane Kazimierz D.*, o formacie 90x120 cm z 2024 roku, *Zapamiętane Ikar*, 90x120 cm z 2024 roku, 2 obrazy *Zapamiętane Gorlice*, 90x120 cm, 90x240 cm z 2024 roku.

Pan dr Łukasz Gil w latach 2014-2018 ma kilka wystąpień krajowych i międzynarodowych na konferencjach naukowych lub artystycznych - i są to:

2014

Prelegent na sympozjum naukowym pt. *Malarstwo jako forma obrazowania strumienia danych*, Galeria XS przy Instytucie Sztuk Plastycznych Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, Kielce

2015

Prelegent na spotkaniu z artystą w ramach cyklu wykładów w Galerii Forum pt. *Od koncepcji do realizacji dzieła*, UMK Toruń

2016

Prelegent w debacie naukowej pt. *Rola inspiracji w procesie twórczym*, Galeria BWA Przemyśl

2017

Prelegent na Międzynarodowym Sympozjum Malarskim pt. *Wpływy rzeczywistości na twórczość artysty - rzeczywistość wirtualna, rzeczywistość psychiczna, rzeczywistość faktyczna*, Sromowce Niżne

2018

Prelegent na XI Międzynarodowym Sympozjum Malarskim pt. *Malarskie rozważania*, Towarzystwo im. Zygmunta Mycielskiego, Wiśniowa

Jego aktywność naukowa to:

2010 - obecnie

Członek Związku Polskich Artystów Plastyków Okręgu Rzeszów

2019 do 2021

Skarbnik w Związku Polskich Artystów Plastyków Okręgu Rzeszów

2010 do 2015

członek Regionalnego stowarzyszenia twórców kultury Rzeszów

2013 - obecnie

Członek grupy artystycznej Młodzi Sztuką działającej przy ZPAP Warszawa

2015 - obecnie

Wiceprezes Stowarzyszenia Kulturalno-Artystycznego GOYA, Mielec

To także straż naukowo-dydaktyczny zrealizowany na Wydziale Artystyczno-Pedagogicznym Państwowego Uniwersytetu Humanistycznego w Głównem (Ukraina) pt. *Nowoczesne wizje sztuk pięknych* 15.02.2024-30.04.2024 r. w wymiarze 180 godzin zajęć dydaktycznych z malarstwa.

Od 2016 roku jest On członkiem zespołu badawczego w Zakładzie Malarstwa w Instytucie Sztuk Pięknych Kolegium Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego, który realizuje projekt pt. *Badania artystyczne środków formalnych wyrazowych i związków semantycznych w dziele sztuki w kontekście ich oddziaływania kulturowo-społecznego, obraz wzajemnych relacji z innymi obszarami sztuk.*

W 2019 roku pełnił On funkcję przewodniczącego Jury XIV w Wojewódzkim Konkursie pt. *Malarstwo Nieprofesjonalne*, Rzeszów

- Pełnił funkcję przewodniczącego Jury w II edycji przeglądu malarstwa dzieci i młodzieży pt. *Inspiracje*, Studio art.Goya Mielec

- Pełnił funkcję koordynatora w konkursie pt. *Studenckie Triennale Malarstwa ISP*
KNH UR Rzeszów

2020

Pełnił funkcję członka Jury w przeglądzie pt. *Malarstwo Nieprofesjonalne*, WDK
Głogów Małopolski

2021

Pełnił funkcję przewodniczącego Jury w XV Wojewódzkiej Wystawie pt. *Nieprofesjonalne Malarstwo Akwarelowe*, WDK Rzeszów

Pan dr Łukasz Gil w latach 2019 do 2023 recenzował w ramach pracy dydaktycznej 8 prac licencjackich oraz 7 magisterskich w Instytucie Sztuk Pięknych Kolegium Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Ocena autoreferatu oraz pracy habilitacyjnej

Jak widać z powyższego podsumowania dotychczasowej działalności artystycznej oraz pedagogicznej Pana dr Łukasza Gila jest ona już doprawdy bardzo duża i znacząca. Wymieniam ją szeroko, gdyż jest ona również bardzo konsekwentnie realizowana przez habilitanta w całym okresie poprzedzającym obecną ocenę dorobku - od doktoratu począwszy - bez radykalnych zwrotów i zmian artystycznych konwencji stosowanych przez habilitanta, a bardziej skupiona na eksperymencie z malarską materią przekazu oraz zawartymi w niej treściami - najistotniejszymi dla habilitanta.

Pan dr Łukasz Gil zgodnie z wymogiem formalnym wskazał oraz określił jako osiągnięcie naukowe będące podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego dzieła - i są to:

- Indywidualna wystawa *Continuum* w Galerii Sztuki Współczesnej Biuro Wystaw Artystycznych Rzeszów, 25 lipiec 2024

- Indywidualna wystawa *Lux in tenebris* w Galerii Sztuki Współczesnej Biuro Wystaw Artystycznych Tarnów, 12 marzec 2023
- Międzynarodowa wystawa zbiorowa *Znaki Apokalipsy* Wystawa Sztuki Współczesnej CSW w Toruniu, 24 kwietnia 2020
- Indywidualna wystawa *Przebłyśki rzeczywistości* w Europejskim Centrum Kultury Galeria Sztuki Współczesnej LOGOS Łódź, 10 marca 2019

A więc - wymienione powyżej te wszystkie składowe wystawy - „narzędzia” wizualne sztuki - we wzajemnych relacjach - w zamyśle habilitanta składają się na jego - świat prezentacji, poszukiwań, ciekawych połączeń czy zestawień. W jego artystycznych realizacjach ta ulotna materia - będąca w relacji abstrakcji do figuracji - unosi i wnosi w dialog z rzeczywistością - jakby złudzenia tego co jest „po drugiej stronie”. A więc wartości wypływających z metafizycznego aspektu ludzkiej egzystencji. Z potrzeby głębszego penetrowania świata, poznawania go i - zatrzymania w kadrze obrazu - na warunkach habilitanta. Z wartościami zapraszającymi do rozmowy w symbolicznej - często tajemnicy i mrocznej przestrzeni kulturowej człowieka. Cały ten zbiór - bardzo wielu obrazów - składających się na wskazane dzieło habilitacyjne tworzy nośne medium symbolicznego świata idei - w relacji do dynamicznych wydarzeń naszego - obecnego czasu migracji, wojen i ruchów społecznych. W tym całym tyglu wystawianych w różnych galeriach - prac - w tym całym twórczym tworzywie malarskim habilitanta - ja odnajduję te treści, które stają się swoistym mostem

między sztuką przeszłą, a teraźniejszą. Nie sposób wymieniać wszystkich tych olejnych prac malarskich, ale dla mnie mają znaczenie ich tytuły - takie jak:

Fragmenty rzeczywistości (123x160cm, 2015), *Fragmenty obecności* (80x100 cm, 2016), *Wilcza wola* (60x80 cm, 2018), *Upadek* (20x50 cm, 2018), *Ecce homo* (20x50cm, 2018), *Ukrzyżowany* (20x50 cm, 2018)

Dr Łukasz Gil nie ukazując dosłownie - w swoim znaku plastycznym - wyraża w sposób bardzo interesujący - spontanicznym gestem malarskim oraz emocjonalnymi rozbłyskami barw - magię - i tę właśnie nadrealną, głęboką, kontemplacyjną rzeczywistość. Poszukuje On swojej istoty obrazu - gdzie - jego światło - w jego skrawkach ujawnianych przedmiotów, kształtów tworzy swoiste pejzaże, martwe natury, czy istoty ludzkie. Te istoty wyłaniają się - z jakby teatralnego spektaklu, aktu medytacji, stanu koncentracji w relacji duszy do umysłu. W utajnionym, ale wyraźnie wyczuwalnym - aspekcie sakralnym. W magii malarskiego przemienienia - duchowego - w fizyczny - czy cielesny, w obrzędzie - jakby oczyszczenia. Tego teatrum złożonego z wysmakowanej i wąskiej gamy barw. Nawiązującej do chrześcijańskiego archetypu, ascetyzmu ujawniającego to - co jest najbardziej istotne w sacrum oraz w katharsis.

W mrocznych tonach, dramatycznego ruchu czy gestu, pozbawionego - w kadrze - zbędnych - malarsko - elementów kompozycji.

Ale - tworzących proces uaktualniania twórczego namysłu - aktywizującego siły współczesnego przekazu sztuki. Tego właśnie magicznego i szczególnego momentu - przemiany - znajdującego się na granicy - pomiędzy materialnym i niematerialnym.

Gdzie zmysły widzów - w tych habilitacyjnych galeriach - w obecności tych obrazów dr Łukasza Gila - pozwalają dotykać - a nawet pieścić - w tym najlepszym tego słowa znaczeniu - zmysłowe formy drugiego bytu. Gdzie poszukiwany i pożądaný wciąż archetyp materii - i nieuchwytny byt prawdy - może się nam przybliżyć oraz ujawnić - choćby na chwilę - na moment. Doznając tego niesamowitego uczucia tożsamości ciała z umysłem i duszą i w stanie - na granicy – pomiędzy.

I znowu odwołam się do tytułów prac ze wskazanego zbioru - cyklu olejnych prac na płótnach, gdyż bardzo dużo mówią one właśnie o tych wszystkich powyższych treściach i przekazach:

Zapamiętane (80x120 cm, 2024), *Lux in tenebris* (250x100 cm, 2023), *U źródła* (90x150 cm, 2016), *Ślady obecności* (10x15 cm, 2016), *Obnażony* (20x50 cm, 2018), *Płaczące* (20x50 cm, 2018), *Matka* (30x30 cm, 2018), czy *Upadek* (20x50 cm, 2018)

Przypomina mi się tutaj - gdy piszę tę recenzję - recenzję wiersz Jana Twardowskiego pt. *Od końca*.

Zaczynij od Zmartwychwstania

od pustego grobu

(...)

anioł sam wytłumaczy jak trzeba

choć doktoratu z teologii nie ma

(...)

zaczynij od pustego grobu

od słońca

ewangelie czyta się jak hebrajskie litery

od końca.

Te wszystkie powyższe treści widzę i czuję w pracach Łukasza Gila. Z jednej strony - dramat istnienia, a z drugiej - wola trwania w nadziei - na bycie w twórczym - akcie poznawczym. W malarskim stanie egzystencjalno-religijnym - misterium drogi - w antropomorficznym odbieraniu świata habilitanta - intencji i woli - ekspresji - w ciszy.

Jestem głęboko przekonany, że obraz - obiekt twórcy, twórczość autora - Łukasza Gila - prostota tych kompozycji - jest szlachetną i ujmującą platformą - gdzie - można wyczuwać drugie życie. A analizując wciąż byty materii - i nieuchwytny byt prawdy może się nam przybliżyć. W tej malarskiej - twórczej relacji - obraz - forma - światło - ukazuje się - właśnie - za pomocą prostych tożsamości i znaków - jakby stan na granicy - jak pisałem powyżej - pomiędzy...

Pomiędzy atmosferą pewnej tajemniczości - wręcz magii barw, a codziennością, którą nosimy z nadzieją zobaczenia „obrazów” - takich jak proponuje nam Pan dr Łukasz Gil. Habilitant potrafi dokonać przemiany pojęć artystycznych i pogłębiać materię przekazu tak, aby znajdowała się przestrzeń kontemplacji dla szerokiego odbiorcy. Sam autor zdaje się mówić jak bardzo wszystko jest ulotne. Stąd też jak sądzę - są u Niego te poszukiwania malarskich zwięzłych form - to jakby twórcze ujarzmienie -

uciekającego i przenikającego się w naszym umyśle „wiecznego czasu”.

I tutaj - w tych powyższych treściach i ich zapisach - habilitacyjnego przekazu - widzę i czuję to, co jest istotą postępowania habilitacyjnego - oraz wymogiem formalnym - a więc widzę i stwierdzam znaczny wkład autora w rozwój dyscypliny. Wkład na bazie przeżyć zagęszczony mojej - naszej wyobraźni. Tam gdzie *pamięć rodzaju ludzkiego* uzyskuje formę symboli pra-obrazów wyrażających ówczesne stany i uczucia, na których oparta została nasza kultura. A analizowany obecnie potencjał habilitacyjny dotyka bytu materii przez co nieuchwytny byt prawdy - jak pisałem powyżej - czuję, że się może nam przybliżyć. I choć jest to fenomen, który istnieje raczej w naszym przeczuciu - pragnieniu, mam przeświadczenie, że tej prawdy doświadcza za mną wielu z Państwa.

Konkluzja:

Pan dr Łukasz Gil posiada bardzo dobry warsztat twórczy dla wyrażania zgłębianych treści. Praca pisemna habilitacyjna wraz z obiektami malarskimi tworzą spójny przekaz, który daje mi panoramę stanu myślenia i siły przekazu autora.

Habilitant potrafi w sposób wartościowy dokonywać przemiany pojęć artystycznych i pogłębiać materię przekazu tak, żeby znajdowała się przestrzeń kontemplacji dla widza. Ta rozbudowana często warstwa symboliczno-nastrojowa przekazu jest tak sformułowana, że eliminując to co jest zbędne - odbiera się w skupieniu *podskórne bogactwo* każdej z tych proponowanych wystaw, proponowanych zestawów malarskich. Możemy analizować ten zbiór - znajdując powody powołania takiego a

nie innego zapisu Jego treści. Habilitant przywołując kolejne *obrazy* - sam będąc w codzienności zdaje się mówić w klimacie - symboliki - jak bardzo wszystko jest ulotne. Stąd też - jak sądzę - te poszukiwania form - zwięzłych i uproszczonych autora stwarzają sposób na twórcze ujarzmienie - uciekającego i przenikającego się z przeszłością - trwania - w nadziei tytułowego *Continuum*.

Dlatego podsumowując recenzję stwierdzam z przekonaniem, że swoją postawą - dorobkiem artystycznym i pedagogicznym oraz rozprawą habilitacyjną, a więc umiejętnościami oraz otwartym umysłem Pan dr Łukasz Gil zasługuje na przyznanie Jemu stopnia doktora habilitowanego

Z poważaniem

prof. dr hab. Andrzej Banachowicz

